

Archeologisch onderzoek Oude Weer

Bureauonderzoek

GRONTMIJ ARCHEOLOGISCHE RAPPORTEN 718

Archeologisch onderzoek Oude Weer

Bureauonderzoek

GRONTMIJ ARCHEOLOGISCHE RAPPORTEN 718

Definitief

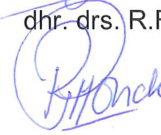
ISSN 1573-5710

Opdrachtgever:
Stichting Het Drentse Landschap

Grontmij Nederland B.V.
Assen, 24 augustus 2010

Verantwoording

Titel : Archeologisch onderzoek Oude Weer
Subtitel : Bureauonderzoek
GRONTMIJ ARCHEOLOGISCHE RAPPORTEN 718
Projectnummer : DR 265499
Referentienummer : DR 265499
Revisie : 2
Datum : 24 augustus 2010

Auteur(s) : mevr. H. Boon & dhr. dr. J.J. Hekman
E-mail adres : janjaap.hekman@grontmij.nl
Gecontroleerd door : dhr. dr. J.J. Hekman
Paraaf gecontroleerd :
Goedgekeurd door : dhr. drs. R.F.M. Onck
Paraaf goedgekeurd :
Contact : Stationsplein 12
9401 LB Assen
Postbus 29
9400 AA Assen
T +31 592 33 88 99
F +31 592 33 06 67
www.grontmij.nl

Administratieve gegevens

Datum opdracht : Oktober 2008
concept : 10 februari 2009
definitief :
Opdrachtgever : Stichting Het Drentse Landschap
Uitvoerder : Grontmij Nederland B.V.
Mevr. drs. N. Lubbers, mevr. H. Boon, dhr. dr. J.J. Hekman, mevr.
drs. L. Soetens
Bevoegd gezag : Gemeente Aa en Hunze
Contactpersoon : Drents Plateau, dhr. dr. W.A.B. van der Sanden
Locatie : gemeente : Aa en Hunze
plaats : Gasselternijveen
toponiem : Oude Weer
RD-coördinaten : NW x: 252.399/ y: 556.419
NO x: 252.839/ y: 556.430
ZO x: 253.072/ y: 555.711
ZW x: 252.518/ y: 555.547
kaartblad : 12H Stadskanaal
afm. plangebied : 40 ha
AMK : monumentnr. : 14186
Archis2 : CIS-code : 32037

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	5
1.1	Algemeen.....	5
1.2	Aanleiding en doel	5
1.3	Werkwijze.....	5
2	Landschap.....	7
2.1	Geologie.....	7
2.2	Geomorfologie	8
2.3	Bodem.....	8
2.4	Synthese bodem	9
2.5	Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN).....	9
2.6	Luchtfoto's.....	9
3	Archeologie	10
3.1	Bewoningsgeschiedenis	10
3.2	Historische, huidige en toekomstige situatie.....	11
3.3	Archeologische Monumentenkaart (AMK)	11
3.4	Eerder onderzoek in het plangebied.....	12
3.5	Archeologisch Informatie Systeem (Archis).....	13
3.6	Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW)	14
3.7	Cultuurhistorische Waardenkaart Drenthe.....	14
3.8	Kennisinfrastructuur Cultuurhistorie (KICH).....	14
3.9	Historische verenigingen en amateurs	15
3.10	Recente bodemverstorende activiteiten	15
4	Archeologische verwachting	16
5	Evaluatie	18
5.1	Conclusies.....	18
5.2	Advies	18

Bijlage 1: Locatie plangebied

Bijlage 2: Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN)

Bijlage 3: Luchtfoto's plangebied

Bijlage 4: Historische Kaart 1795

Bijlage 5: Historische Kaart 1811-1813

Bijlage 6: Historische Kaart 1960

Bijlage 7: Archeologische basiskaart

1 Inleiding

1.1 Algemeen

In opdracht van Stichting Het Drentse Landschap heeft Grontmij Nederland B.V. een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd voor de locatie Oude Weer te Gasselternijveen. Het onderzoek heeft bestaan uit een uitgebreide bureaustudie en de rapportage hierover. Het onderzoek is uitgevoerd conform de provinciale richtlijnen.

De totale oppervlakte van het te onderzoeken terrein bedraagt circa 40 hectare. De locatie van het plangebied wordt weergegeven in Bijlage 1. Het maaiveld ter plaatse van het plangebied ligt gemiddeld op 4 tot 4,5 m +NAP.

De betreffende werkzaamheden zijn conform de richtlijnen van het handboek Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA versie 3.1) uitgevoerd. Grontmij beschikt over een eigen opgravingsvergunning afgegeven door de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (RCE).

1.2 Aanleiding en doel

Dit onderzoek is verricht in het kader van de geplande herinrichting van het Hunzedal. Het Drentse Landschap is voornemens in het plangebied hermeandering te realiseren, laagtes en slenken aan te leggen en reliëf in het gebied te herstellen. De bodemingrepen die gepaard gaan met de geplande werkzaamheden zullen eventueel aanwezige archeologische resten in de bodem verstoren en/of vernietigen. In het kader van de aanvraag voor wijziging van het bestemmingsplan dient een archeologisch onderzoek te worden uitgevoerd waarbij de bekende en verwachte waarden in kaart worden gebracht.

Er is een bureauonderzoek uitgevoerd, waarbij een specifiek verwachtingsmodel is opgesteld. Op basis van de resultaten van het onderzoek zal een nader advies worden gegeven met betrekking tot de noodzaak van eventueel archeologisch vervolgonderzoek en, indien dit het geval is, uit welke stappen dit zou moeten bestaan. Dit advies dient te worden voorgelegd aan de bevoegde overheid.

1.3 Werkwijze

Het doel van het bureauonderzoek is om de bekende en te verwachten archeologische waarden van het plangebied in kaart te brengen. Hiertoe is onder andere gebruik gemaakt van:

- Bodemkaarten;
- Geologische en geomorfologische kaarten;
- topografische kaarten;
- historische kaarten;
- het Archeologisch Informatiesysteem (Archis2) van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE);
- de Archeologische Monumentenkaart (AMK);
- de Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW);
- Kennis Infrastructuur Cultuurhistorie (KICH);
- Cultuurhistorische Waardenkaart van de provincie Drenthe;
- Oude kadastrale kaarten;
- Luchtfoto's;
- Actueel Hoogtebestand van Nederland (AHN);
- overige relevante literatuur.

Na bestudering, analyse en interpretatie van deze gegevens is een specifieke archeologische verwachting opgesteld. Vanuit die archeologische verwachting zijn concrete aanbevelingen opgesteld voor eventueel noodzakelijk vervolgonderzoek.

2 Landschap

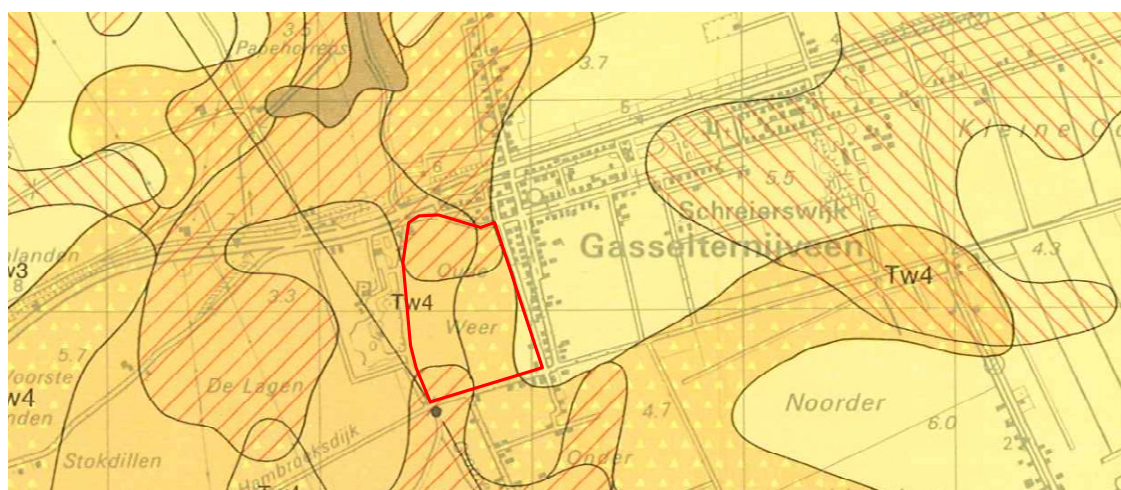
2.1 Geologie

De afzettingen die in het plangebied aan de oppervlakte voorkomen, dateren uit het Holocene en het Pleistoceen (zie Tabel 2.1 en Afbeelding 2.1).

Tabel 2.1 Indeling van het Kwartair

chronostratigrafie		jaren geleden
Kwartair	Holoceen	Subatlanticum 3.000 - heden
		Subboreaal 5.000 - 3.000
		Atlanticum 8.000 - 5.000
		Boreaal 9.000 - 8.000
		Preboreaal 10.000 - 9.000
	Pleistoceen	Laat 130.000 - 10.000
		<i>Weichselien (ijstijd)</i> 120.000 - 10.000
		<i>Eemien</i> 130.000 - 120.000
		Midden 800.000 - 130.000
		<i>Saalien (ijstijd)</i> 200.000 - 130.000
		<i>Elsterien (ijstijd)</i> 400.000 - 315.000
		Vroeg 2.400.000 - 800.000

Het plangebied ligt in het oerstroombdal van de rivier de Hunze. Dit dal is ontstaan in het Saalien, de voorlaatste ijstijd, door uitslijting door landijs en smeltwater dat op deze plek een weg door het landschap vond. Dit dal was plaatselijk 50 meter diep. Vanaf het einde van het Saalien werd er overwegend materiaal afgezet en vond er geen grootschalige erosie meer plaats. In het Weichselien raakte het Hunzedal grotendeels opgevuld met smeltwaterzanden. Deze afzettingen behoren tot de Formatie van Boxtel (op Afbeelding 2.1 aangegeven als Tw4)¹. De basis van de afzettingen in het plangebied behoren tot deze formatie.

Afbeelding 2.1 Het plangebied volgens de geologische kaart. Schaal ca. 1:33.000

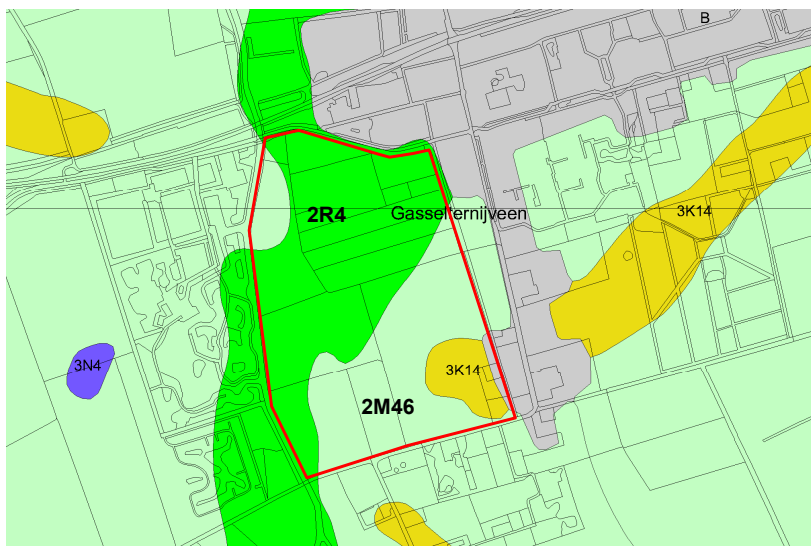
¹ Bosch, J.H.A., 1990. *Geologische kaart van Nederland 1:50.000*, blad Assen Oost (120). Rijks Geologische Dienst, Haarlem

Gedurende de laatste IJstijd, het Weichselien, heerste er in Nederland een toendraklimaat. Er was weinig tot geen begroeiing waardoor de wind het zand kon verplaatsen. Het opgestoven materiaal werd op een andere locatie weer afgezet. Deze afzettingen worden aangeduid als dekzand en worden gerekend tot het Laagpakket van Wierden binnen de Formatie van Bortel. In het uiterste zuidoosten van het plangebied ligt een dekzandlaag welke dikker is dan 2 m. In de rest van de oostelijke helft is het dekzand dunner dan 2 m.

In het Eemien vond op de oostflank van de Hondsrug reeds op kleine schaal veenvorming plaats. In het koele en vochtige klimaat van het Holoceen ontstonden gunstige condities voor grootschalige veengroei en het Hunzedal raakte verder opgevuld met een pakket laagveen, dat behoort tot het Laagpakket van Singraven binnen de Formatie van Bortel. Deze formatie komt in het plangebied voor in het noorden en in het uiterste zuidwesten. Ten oosten van het Hunzedal ontstond een uitgebreid hoogveengebied, waar het veen plaatselijk meer dan 3 m dik werd. Dit veen behoort tot het laagpakket van Griendtsveen binnen de Formatie van Nieuwkoop.

2.2 Geomorfologie

De Geomorfologische kaart² (zie Afbeelding 2.2) geeft de mate van reliëf en de vormen die in het landschap te onderscheiden zijn aan. Het plangebied bestaat voornamelijk uit een vlakte. Deze wordt getypeerd als een ontgonnen veenvlakte al dan niet bedekt met klei en/of zand (eenheid 2M46). Schuin door het plangebied, van noordoost naar zuidwest, loopt een ondiep dal (<5 m) dat getypeerd wordt als een relatief laaggelegen beekdalbodem met veen (eenheid 2R4). In het zuidoosten van het plangebied ligt een geïsoleerd laaggelegen dekzandrug, al dan niet met oud-bouwlanddek (eenheid 3K14).

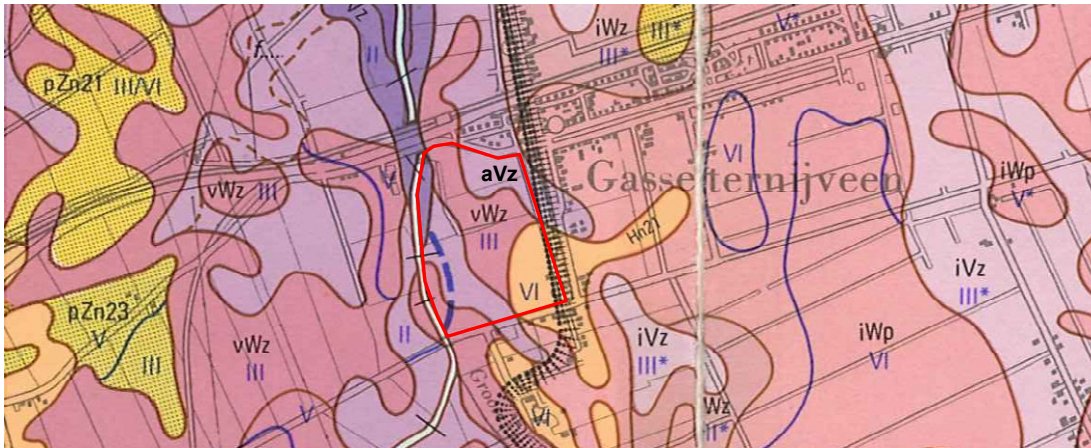
Afbeelding 2.2 Het plangebied volgens de geomorfologische kaart.

2.3 Bodem

Er komen vier verschillende bodemtypes voor in het plangebied. De bodems in het plangebied worden op de Bodemkaart³ overwegend getypeerd als madeveengronden met het zand ondieper dan 120 cm en moerige eerdgronden op zand (classificaties Bodemkaart respectievelijk aVz en vWz; zie Afbeelding 2.3). In het zuidoosten van het plangebied komen veldpodzolgronden voor met leemarm en zwak lemig fijn zand (eenheid Hn21). In het uiterste noordwesten, waar het plangebied het Voorste Diep raakt, komen vlieveengronden voor, met het zand ondieper dan 120 cm, zonder humuspodzol en plaatselijk met ijzerrijke lagen, die ondieper dan 50 cm beginnen en minstens 10 cm dik zijn (eenheid fVz).

² ALTERRA. Geraadpleegd via ARCHIS2

³ STIBOKA 1978. *Bodemkaart van Nederland 1:50 000, blad 12 oost*. Wageningen.

Afbeelding 2.3 Het plangebied volgens de bodemkaart. Schaal ca. 1:33.000

2.4 Synthese bodem

Het plangebied bestaat voornamelijk uit een vlakte en een beekdalbodem, gelegen in het oerstroomdal van de Hunze. Dit stroomdal is in de voorlaatste ijstijd opgevuld met smeltwaterzanden. Dit wordt de formatie van Bortel genoemd. Op deze smeltwaterzanden is in de laatste ijstijd dekzand afgezet, het zogenaamde laagpakket van Wierden. Ook heeft er op lager gelegen plekken in het landschap veengroei plaatsgevonden. In het noorden en zuidwesten van het plangebied is dit veen, dat het laagpakket van Singraven genoemd wordt, te vinden. In het zuidoosten van het plangebied ligt een geïsoleerde dekzandrug. Ten zuiden van het plangebied is eveneens een dergelijke dekzandrug te zien op de bodemkaart (Afbeelding 2.3).

Volgens de geomorfologische kaart (Afbeelding 2.2) loopt de beekdalbodem in een ononderbroken strook van het noordoosten naar het zuidwesten van het plangebied. Deze strook is volgens de geomorfologische kaart opgevuld met veen. Op de bodemkaart is echter een ander beeld waarneembaar (Afbeelding 2.3). Op deze kaart liggen de veengronden grilliger in het landschap. Dit kan te maken hebben met voormalige lopen en meanders van de Hunze, die opgevuld zijn toen de Hunze zich verlegde. De geomorfologische kaart geeft een beekdal aan op basis van reliëf in het landschap en is qua bodemopbouw waarschijnlijk minder precies.

2.5 Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN)

Op de hoogtekarte (schaal 1:5000, zie Bijlage 2) is duidelijk te zien dat het zuiden van het plangebied relatief hoger ligt dan het noorden. De dekzandrug in de zuidoosthoek is goed zichtbaar. Ook in het zuidwesten is een verhoging te zien, maar deze is niet zo uitgesproken. Dit kan een uitloper zijn van de dekzandrug ten zuiden van het plangebied (Afbeelding 2.3). In het noordoosten van het plangebied is een duidelijke laagte te zien, in blauw weergegeven. Vanuit deze laagte slingert een relatief laaggelegen strook richting het zuiden. Mogelijk gaat het hier om een oude meander van de Hunze.

2.6 Luchtfoto's

Het bestuderen van luchtfoto's in het kader van een archeologisch onderzoek kan helpen een aantal (cultuur) landschappelijke elementen te vinden, die op kaarten of tijdens een karterend onderzoek slecht herkenbaar zijn. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om het aantreffen van pingo-ruïnes of celtic fields. Maar in veengebieden, waar het dekzand betrekkelijk dicht onder het maaiveld ligt, kan de bestudering van luchtfoto's ook dekzandkoppen lokaliseren, wanneer deze aan het oppervlak liggen en/of aangeploegd zijn. Dit is ook het geval in het plangebied.

Op luchtfoto's vanaf 1957 t/m 2006⁴ (voor een selectie van de foto's zie Bijlage 3) zijn duidelijk de dekzandrug en een aantal dekzandopduikingen in het zuiden van het plangebied te zien. Duidelijkst is de luchtfoto van 2006, waarop duidelijk de begrenzing van de dekzandrug in het zuidoosten te zien is, met de mogelijke loop van een meander daarnaast. Ook zijn in de zogenaamde relatieve laagtes in het beekdal kleine dekzandkoppen zichtbaar, zelfs nog in het relatief laaggelegen noorden van het plangebied.

⁴ <http://www.beeldportal.nl>

3 Archeologie

3.1 Bewoningsgeschiedenis

De Hunze is als waterloop al millennia een landschapsbepalende factor in dit deel van Drenthe. Het Hunzedal, dat is uitgesleten in de IJstijd, is een aantrekkelijke plek geweest om te wonen. Al vanaf de eerste periode dat er menselijke bewoning was in noordoost-Nederland, het laat-Paleolithicum (voor een globale datering van de genoemde perioden zie tabel 3.1) is het Hunzedal bezocht door jager-verzamelaars. Kleine groepen mensen sloegen veelal seizoensgebonden kampjes op de relatief hogere delen van het landschap, zoals de dekzandkoppen en -ruggen van het Hunzedal. Een dergelijk bewoningspatroon is ook bekend voor de periode van het Mesolithicum. In deze periode zijn er kampjes op de flanken van dekzandruggen, vaak in de nabijheid van water.

Gedurende het Neolithicum ging de mens zich vestigen in meer permanente nederzettingen en legde zich meer en meer toe op landbouw en veeteelt voor zijn voedselvoorziening. Vanaf de Bronstijd raakte het gebied geleidelijk aan overdekt door een soms metersdik veenpakket en waren er geen geschikte locaties voor nederzettingen. Het gebied is tot in de Middeleeuwen mogelijk incidenteel en/of seizoensgebonden bezocht. Tijdens deze bezoeken kunnen sporen en/of archeologische vondsten/resten achtergelaten zijn, soms met een specifieke reden in de vorm van depotvondsten. Gedurende de late Middeleeuwen/Nieuwe tijd ontstonden door veenafgraving en ontwikkeling van landbouwgronden nieuwe nederzettingen, doorgaans op de relatief hogere en drogere locaties. De ontwikkeling van het nederzettingspatroon verloopt vanaf de hogere randzones naar de lagere delen.

Tabel 3.1 Overzicht van archeologische perioden⁵

Periode	Tijd		
Laat-Paleolithicum (Oude Steentijd)		tot	9.000 v.Chr.
Mesolithicum (Midden Steentijd)	9.000 v.Chr.	-	4.900 v.Chr.
Neolithicum (Nieuwe Steentijd)	5.325 v.Chr.	-	1.900 v.Chr.
Bronstijd	1.900 v.Chr.	-	800 v.Chr.
IJzertijd	800 v.Chr.	-	12 v.Chr.
Romeinse Tijd	12 v.Chr.	-	450 n.Chr.
Vroege Middeleeuwen	450	-	1.050 n.Chr.
Late Middeleeuwen	1.050	-	1.500 n.Chr.
Nieuwe Tijd	1.500	-	heden

Gasselternijveen is een randveennederzetting. Het bevindt zich net op het grensgebied met de veenkoloniën. Het plangebied zelf ligt buiten de veenkoloniën. Waarschijnlijk werden net na de Middeleeuwen de eerste stappen ondernomen in de vervening en ontginning van het gebied ten oosten van de Hunze. De eerste boerderijen die op de locatie van het latere Gasselterboerveen en Gasselternijveen lagen, waren gelegen op een lage zandrug, die parallel aan de Hunze liep.

⁵ Voor de dateringen is gebruik gemaakt van:

Lanting, J.N. & J. van der Plicht, 1996. De C14-chronologie van de Nederlandse Pre- en Protohistorie, I: Laat-Paleolithicum. In: *Palaeohistoria* 37/38 (1995-1996), 71-125; Lanting, J.N. & J. van der Plicht, 2000. De C14-chronologie van de Nederlandse Pre- en Protohistorie, II: Mesolithicum. In: *Palaeohistoria* 39/40 (1997-1998), 99-164; Lanting, J.N. & J. van der Plicht, 2002. De C14-chronologie van de Nederlandse Pre- en Protohistorie, III: Neolithicum. In: *Palaeohistoria* 41/42 (1999-2000), 99-164.

Het achterland werd ontwaterd en het beekdal werd ontbost. Turfwinning had aanvankelijk geen groot aandeel binnen deze vroege nederzettingen, de Hunze (Oostermoerse Vaart) was te slecht bevaarbaar en door monopolies vanuit Groningen in de 15^e eeuw kon er geen handel plaatsvinden.

Het dorp Gasselternijveen is in 1662 opgericht door vooraanstaande Groningers en Drenten die land hadden gekocht en begonnen met de vervening van het gebied. Door het graven van kanalen kon ook het achterland in het oosten worden ontsloten. In 1667 werd de Hunze een verkeersweg met vrije doorvaart. Gasselternijveen kende een bloeiende scheepvaart, welke ontwikkeld was uit het turfvervoer en zorgde voor welvaart in de negentiende eeuw.⁶

De cholerasloot, die door het plangebied loopt van het kanaal van Gasselternijveen naar de Hunze (zie Bijlage 1) is gegraven na een uitbraak van cholera. Door het graven van de sloot ging het tot dan toe stilstaande water van het kanaal weer stromen.⁷ Rond 1960 is de Hunze gekanaliseerd.

3.2 Historische, huidige en toekomstige situatie

Het dorp Gasselternijveen is voor het eerst zichtbaar op de *nieuwe kaart van het vrye landschap Drenthe* uit 1795, als Gasselter Nieuwveen.⁸ (zie Bijlage 4) Het dorp is het laatste in een rijtje veendorpen langs de Hunze, die daar al langer gevestigd zijn, en ligt vlak boven de samenvloeiing van het Voorse en Achterste diep in de Hunze. Op oude kadasterkaarten van Gasselternijveen uit 1811-1832⁹ is te zien dat het plangebied, Oude Weer, een andere verkaveling heeft dan tegenwoordig. Het plangebied bestond uit een heel aantal kleine kavels. Langs de toenmalige Gasselternieuwveenseweg, tegenwoordig de Boerdijk, liggen oost-west georiënteerde langwerpige kavels. Langs de Hunze, die op de kaart Oude Diep wordt genoemd en dan nog sterk meandert, liggen min of meer vierkante kavels die mee-meanderen met de Hunze. Het landgebruik in het plangebied was in 1811-1832 voornamelijk hooiland, gevolgd door weiland, en tenslotte werd er ook nog een gedeelte van het plangebied als bouwland gebruikt. Er stond één huis. Op een Franse kaart van 1811-1813¹⁰ staat het landgebruik per kavel aangegeven. Het zuidoosten van het plangebied was in gebruik als landbouwgrond, het noordoosten als hooiland en de rest was in gebruik als weidegrond. Op de kaart is verder nog goed de scheiding tussen het stroomdallandschap van de Hunze en het veenkoloniale achterland te zien (zie Bijlage 5). De kavels hebben tot de ruilverkaveling en de kanalisering van de Hunze in de jaren '60 van de 20e eeuw hetzelfde karakter gehad, getuige een topografische kaart uit 1960¹¹ (Bijlage 6).

Tegenwoordig zijn de kavels in het plangebied groter, maar het landgebruik is nog steeds hetzelfde. Er staan nu drie huizen, twee in het uiterste zuidoosten van het plangebied en één in het noordoosten. De Hunze is gekanaliseerd. Eén van de oude meanders van de Hunze is nu een waterpartij behorende bij het Hunzepark, gelegen ten westen van het plangebied. Op de topografische kaart (zie Bijlage 1) en op luchtfoto's (Bijlage 3)¹² zijn in de noordoosthoek relatief veel sloten te zien, dit wijst erop dat de venige grond in deze hoek nog steeds nat en laag is en sterk ontwaterd moet worden.

In de toekomst zal de Hunze weer gaan meanderen door het plangebied.

3.3 Archeologische Monumentenkaart (AMK)

De AMK bevat een overzicht van belangrijke archeologische terreinen in Nederland. De terreinen zijn beoordeeld op verschillende criteria (kwaliteit, zeldzaamheid, representativiteit, ensemblewaarde en belevingswaarde). Op grond daarvan zijn de terreinen ingedeeld in categorieën met archeologische waarde, hoge archeologische waarde en zeer hoge archeologische waarde

⁶ Provincie Drenthe 1990. *Jongere Bouwkunst en stedenbouw 1850-1940 MIP/Drenthe Gemeentebeschrijving Gasselte (ontwerp)*. Via www.kich.nl.

⁷ Dorpsvisie Gasselternijveen 2006. via <http://www.gasselternijveen-online.nl/Dorpsbelangen/Doc/Dorpsvisie%20Gasselternijveen%202006.pdf>

⁸ Versfelt, H.J. 2004. *Kaarten van Drenthe 1500-1900*. Blad 30.

⁹ www.watwaswaar.nl

¹⁰ Versfelt, H.J. & M. Schroor 2001. *De Franse kaarten van Drenthe en de noordelijke kust 1811-1813*. Blad 7.

¹¹ Uitgeverij 12 provinciën, 2006/2007. *Atlas van topografische kaarten. Nederland 1955-1965*.

¹² <http://www.beeldportal.nl>

(o.a. de beschermde monumenten). De AMK is in samenwerking met de betreffende provincie en gemeentelijk archeologen ontwikkeld.

In het plangebied zelf zijn twee AMK-terreinen geregistreerd (monumentnummers 8934 en 14186). In de directe omgeving ervan zijn vier AMK-terreinen geregistreerd (zie Tabel 3.2 en Bijlage 7).

Tabel 3.2 Monumenten in het plangebied (boven) en in de directe omgeving van het plangebied.

Monumentnr/ CMA-nr.	Complextype	Datering	Waardering
8934 / 12H-A01	Nederzetting	1x Middeleeuwen laat; 1x Mesolithicum	Terrein van archeologische waarde
14186 / 12H-A11	Nederzetting	Paleolithicum laat B - Mesolithicum	Terrein van archeologische waarde
8929 / 12H-017	Nederzetting	Paleolithicum laat - IJzertijd	Terrein van hoge archeologische waarde
8930 / 12H-018	Nederzetting	Paleolithicum laat - Mesolithicum	Terrein van hoge archeologische waarde
14143 / 12H-A02	Nederzetting	1x IJzertijd; 1x Paleolithicum laat - Neolithicum laat	Terrein van archeologische waarde
14171 / 12H-A06	Nederzetting	Neolithicum	Terrein van archeologische waarde

De terreinen betreffen in alle gevallen gebieden met nederzettingsresten. De datering van de nederzettingen varieert van het laat Paleolithicum tot de late Middeleeuwen. In beide gebieden met een hoge archeologische waarde (monumentnummers 8929 en 8930) betreft het steentijdvindplaatsen die tijdens een kartering in 1992¹³ nog gedeeltelijk intact, en met organische resten zijn aangetroffen. Deze organische resten zijn aangetroffen en worden verwacht in oude, opgevolde beekbeddingen.

De twee terreinen die in het plangebied liggen zijn tijdens dezelfde kartering onderzocht. Monumentnummer 8934 ligt in het noordoosten van het plangebied en betreft een terrein met sporen van mesolithische bewoning en activiteiten uit de Middeleeuwen. Dit terrein is niet nader onderzocht op karakter en gaafheid. Het andere terrein, monumentnummer 14186, ligt op de dekzandkop in het zuidoosten van het plangebied. Op dit terrein zijn resten van laat-paleolitische en mesolithische vuursteenbewerking aangetroffen. Tijdens de kartering in 1992 was de vindplaats nog intact.

De laatste twee terreinen, monumentnummers 14143 en 14171, zijn gekwalificeerd als terreinen van archeologische waarde. Monumentnummer 14143 betreft een terrein waarop resten van paleo- meso- en neolithische vuursteenbewerking en bewoningsresten uit de IJzertijd zijn aangetroffen. Monumentnummer 14171 betreft een terrein waarop resten van neolithische vuursteenbewerking en neolithisch dierlijk botmateriaal is aangetroffen.

3.4 Eerder onderzoek in het plangebied

Tijdens de kartering van het Hunzedal door RAAP in 1992 zijn in het plangebied drie vindplaatsen aangetroffen, waarvan één in het noordoosten (monumentnummer 8934), één in het zuidoosten (monumentnummer 14186) en één in het zuidwesten van het plangebied. In het grotere gebied van het Hunzedal zijn tijdens deze kartering een aantal vindplaatsclusters aangewezen. De twee zuidelijke vindplaatsen liggen in een dergelijk cluster, te weten cluster 4.

Volgens de bijbehorende verstoringskaart is de zuidwesthoek van het plangebied afgegraven. De meest noordelijke vindplaats, ter hoogte van monument 8934, wordt gerekend tot een vindplaats in de categorie 2, wat betekent dat het gaat om een vindplaats met een grote kans op de aanwezigheid van gave archeologische resten. Het is een vindplaats met een licht afgetopt bodemprofiel, bijvoorbeeld een vindplaats waar (een deel van) de B-horizont nog aanwezig is, een vindplaats met een kans op de aanwezigheid van organisch materiaal of een vindplaats met een bijzondere landschappelijke ligging.¹⁴

¹³ Scholte Lubberink, H.B.G. 1993. Archeologisch onderzoek in het Hunzedal (provincie Drenthe): Adviezen met betrekking tot de bescherming van archeologische waarden. *RAAP-rapport* 78.

¹⁴ Scholte Lubberink 1993, 33.

3.5 Archeologisch Informatie Systeem (Archis)

In Archis van de RCE staan alle bekende archeologische waarnemingen geregistreerd. In het plangebied zelf zijn vijf waarnemingen geregistreerd. In de directe omgeving, binnen een straal van circa 200 m, zijn 14 waarnemingen geregistreerd (zie Tabellen 3.3 en 3.4 en Bijlage 7).

Tabel 3.3 Archeologische waarnemingen in het plangebied.

Waarnemingsnr/ Objectcode	Complextype	Datering	Materiaal
137216 / 12HZ-63	-	-	-
137431 / 12HZ-63	-	Paleolithicum laat B – mesolithicum	5x vuursteenafslag, wv 1 geretoucheerd; 3x vuursteenbrok
402314 / 12HZ-241	Extractie-kamp/nederzetting	Paleolithicum laat B – mesolithicum	5x vuursteenafslag, wv 1 geretoucheerd; 3x vuursteenbrok
239537 / 12HZ-63	-	Paleolithicum – mesolithicum	Vuursteen
137213 / 12HZ-129	-	Mesolithicum; middeleeuwen	Vuursteen; aardewerk
239508 / 12HZ-129	-	Middeleeuwen laat; mesolithicum	Kogelpot; vuursteen
137215 / 12HZ-131	-	Laat-Paleolithicum	Vuursteen
239489 / 12HZ-225	-	-	“Collectie Heeres”, niet beschreven
239494 / 12HZ-207	-	-	“Collectie Heeres”, niet beschreven
239552 / 12HZ-217	-	Mesolithicum	1x vuursteenkling; 2x vuursteenblokje; 15x vuursteenafslag
239553 / 12HZ-218	-	-	2x vuursteenblokje; 13x vuursteenafslag; 1x vuursteenkling

De bovenste vier waarnemingen (waarnemingsnummers 137216, 137431, 402314, en 239537) betreffen waarschijnlijk vondsten behorend bij hetzelfde complex. Dit zijn vondsten afkomstig uit monumentnummer 14186 (zie boven). De vondsten in het plangebied die beschreven zijn betreffen op één vondst na vuursteenvindplaatsen, voornamelijk daterend uit het laat-Paleolithicum en Mesolithicum. Waarnemingnummers 239508 en 137213 bevatten naast Mesolithisch vuursteen ook laat-middeleeuws kogelpotmateriaal. Beide waarnemingen hebben dezelfde coördinaten, en liggen in monumentnummer 8934.

Tabel 3.4 Archeologische waarnemingen in de directe omgeving van het plangebied.

Waarnemingsnr/Obj.code	Complextype	Datering	Materiaal
239513 / 12HZ-19	-	Neolithicum	Geweien basisbijl
239514 / 12HZ-19	-	Mesolithicum	7x vuursteenbrok; 27x vuursteenafval; 6x vuursteenkling; 3x vuursteenkeren Vuursteenschraaber mog. TRB
		Neolithicum	
239515 / 12HZ-19	-	Neolithicum midden – laat	Vuurstenen “Flint-Rechteckbeil”
239516 / 12HZ-19	-	-	18x dierlijk bot, grote dieren
239517 / 12HZ-19	-	Paleolithicum – neolithicum	Vuursteen
		-	Bronzen speld; netverzwaarder; spinklos
239548 / 12HZ-214	-	Mesolithicum	Geweien dissel/dwarsbijl
137214 / 12HZ-130	-	Mesolithicum	Vuursteen
137217 / 12HZ-166	-	Paleolithicum laat – mesolithicum; ijzertijd - middeleeuwen	Vuursteen; aardewerk
137218 / 12HZ-132	-	Bronstijd; Bronstijd midden A; vroege brons-tijd?	Bronzen dolk; bronzen zwaard, type Soegel; hondenschedel
137219 / 12HZ-133	-	Bronstijd	Bronzen haarspeld
		Neolithicum laat – bronstijd vroeg	Stenen hamerbijl
		IJzertijd	Ruinen-Wommels aardewerk
		Paleolithicum laat – neolithicum	Vuursteen
		Neolithicum	Geslepen vuurstenen bijl
		Mesolithicum midden – neolithicum vroeg	Stenen “geröllkeule”

	-		Dissel van edelhertgewei; baxisgeweibijl; dierlijk bot
137220 / 12HZ-134	-	Mesolithicum	Vuursteen
239506 / 12HZ-133	-	IJzertijd	Handgevormd aardewerk
239549 / 12HZ-215	-	-	Vuurstenen bijl
239562 / 12HZ-222	-	-	Onderdeel bronzen dolk

Waarnemingsnummers 239513, 239514, 239515, 239516, 239517 en 239548 zijn gedaan onder dezelfde omstandigheden en liggen op dezelfde locatie. Het gaat om vondsten die tijdens baggerwerkzaamheden van het Voorste Diep naar boven zijn gekomen. Het gaat om vuursteenvondsten, waaronder klingen, schrabbers en een bijl. Verder is er ook dierlijk materiaal aangetroffen, in de vorm van voorwerpen van gewei en dierlijk bot. Dergelijke vondsten blijven juist in natte omstandigheden goed bewaard. Het gewei en bot uit waarnemingsnummer 137219 is afkomstig uit de Hunze.

Waarnemingsnummer 137214 is een vuursteenvindplaats, afkomstig uit of nabij de waterpartij van het huidige Hunzepark. Deze waterpartij is een voormalige meander van de Hunze. Behalve vuursteen is ook aardewerk aangetroffen. Het gaat om aardewerk uit de IJzertijd tot en met de Middeleeuwen, gevonden op een dekzandrug iets ten zuiden van het plangebied, tezamen met vuursteenfragmenten uit het laat-Paleolithicum tot Mesolithicum (waarnemingsnummer 137217). Ook in monumentnummer 8929 is aardewerk uit de IJzertijd aangetroffen (waarnemingsnummers 239549 en 239506).

De bronstijdvondsten (waarnemingsnummers 239562, 137218 en 239517) zijn allen gevonden buiten een archeologische nederzettingcontext. De metaalvondsten, bestaande uit o.a. een zwaard, een deel van een dolk en een haarpin/speld zijn opgebaggerd uit de Hunze. Er bestaat een mogelijkheid dat het depotvondsten betreft, dat wil zeggen vondsten die met opzet in het veen verborgen zijn. Gezien de locatie van de vondsten, ter hoogte van de samenvloeiing van Voorste en Achterste Diep in de Hunze, zouden de vondsten een rituele betekenis kunnen hebben. Waarnemingsnummer 137219, gelegen in monument 8929, lijkt vondsten te bevatten die reeds in andere waarnemingen genoemd staan. Waarschijnlijk zijn deze dus dubbel aangegeven.

3.6 Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW)

De IKAW geeft voor heel Nederland de trefkans aan op de aanwezigheid van archeologische resten. Die trefkans is aangegeven in vier categorieën: een hoge, middelhoge, lage en zeer lage trefkans (zie ook Bijlage 7). De kaart is voornamelijk gebaseerd op de bodemkaart. Volgens de IKAW heeft het plangebied een hoge trefkans op het aantreffen van archeologische resten in de zuidoost- en zuidwesthoek, waar volgens de bodemkaart podzolgronden te vinden zijn. Door het midden van het plangebied, van het noordwesten richting het oosten ligt een strook met een lage archeologische verwachting, welke in verband staat met het moerige grondtype op de bodemkaart. Het noordoosten en het westen van het plangebied, waar veengronden voorkomen, hebben een middelhoge trefkans op het aantreffen van archeologische resten.

3.7 Cultuurhistorische Waardenkaart Drenthe

In aanvulling op de landelijke verwachtingskaarten hebben veel provincies eigen verwachtingskaarten vervaardigd, waarin veel lokale gebiedskennis is opgenomen. Deze kaarten hebben over het algemeen een hoger detailniveau dan de landelijke kaarten. De Cultuurhistorische Waardenkaart van de provincie Drenthe geeft inzicht in de archeologische, historisch-stedebouwkundige en de historisch-geografische waarden van de regio. Op de cultuurhistorische waardenkaart staat het plangebied, met uitzondering van de zandkop in de zuidoosthoek, aangegeven als beekdal¹⁵ wat te maken heeft met de loop van de Hunze.

3.8 Kennisinfrastructuur Cultuurhistorie (KICH)

Kennisinfrastructuur Cultuurhistorie heeft alle bekende archeologische en bouwkundige monumenten en historisch-geografisch informatie samengebracht in een digitale kaart. Via deze kaart zijn cultuurhistorische waarden eenvoudig per gebied te bekijken. Er zijn binnen het plangebied

¹⁵ <http://www.drenthe.info/kaarten/website/fmc2/chw.html>

geen elementen van cultuurhistorische waarden aanwezig, behalve de aanwezige archeologische monumenten die ook al op de AMK vermeld staan.

3.9 Historische verenigingen en amateurs

In het kader van dit bureauonderzoek zijn verscheidene amateurarcheologische, historische en prehistorische verenigingen aangeschreven voor eventueel aanvullende informatie over het plangebied, zonder resultaat.

3.10 Recente bodemverstorende activiteiten

Vanaf in elk geval de 19^e eeuw tot de jaren '60 van de 20^e eeuw heeft het plangebied er ongeveer hetzelfde uitgezien. Het bestond uit vrij kleine kavels, die vooral als grasland in gebruik waren. Het graven van sloten om het gebied te ontwateren, waarschijnlijk in de 18^e eeuw, de cholerasloot in de 19^e eeuw, en de bouw van drie huizen in het zuiden en noordoosten van het plangebied zijn de enige aantoonbare bodemverstorende factoren die in de Nieuwe tijd hebben plaatsgevonden. Wel zou het verdiepen en bijhouden van sloten en diepploegen de bodem, en de daarin aanwezige archeologische waarden, verstoord kunnen hebben.

4 Archeologische verwachting

Het plangebied ligt in het stroomdal van de Hunze, waar stichting Het Drentse Landschap plannen heeft voor hermeandering en natuurontwikkeling. De Hunze is ontstaan door smeltwaterstromen uit de voorlaatste ijstijd die zich een weg door het landschap baanden. Langs het Hunzedal liggen hoger gelegen gebieden als zandkoppen en keileemruggen.

Tijdens het holoceen zijn in Oost-Drenthe grote gebieden opgevuld met veen. Het plangebied ligt op de oostoever van de rond 1960 gekanaliseerde Hunze. In het zuiden van het plangebied liggen zandruggen, in het noorden laagtes met veen. Aan het oppervlak van het plangebied liggen moerige gronden.

De lager gelegen delen van het plangebied zijn mogelijk oude meanders. Vaak zijn deze opgevuld met veen. Hierdoor zijn het potentiële vindplaatsen voor organische resten. In het vochtige veen blijven resten van bot, hout en gewei goed bewaard en worden voornamelijk depotvondsten verwacht, dit zijn vondsten die met opzet in het veen verborgen zijn.

Tevens bevat het veen paleo-ecologische gegevens die van grote waarde zijn voor de reconstructie van het (pre)historisch landschap.

In het plangebied zijn drie clusters met archeologische waarnemingen aan te wijzen, waarvan twee in bestaande gebieden van archeologische waarde liggen, in het oosten van het plangebied. Het gaat om steentijdvondsten en in één geval ook om laatmiddeleeuws aardewerk. In het zuidwesten van het plangebied ligt het derde cluster, gelegen op een zandrug. Hier zijn mesolithische vuursteenvondsten aangetroffen. Tijdens een karterend onderzoek in 1992 bleek de bodem in dit terrein verstoord te zijn.

Steentijdresten zijn te verwachten op dekzandkoppen en –ruggen, in de vorm van vuurstenen afslagen en houtskool van haardplaatsen. Mesolithische nederzettingen liggen vaak op de flanken van dekzandkoppen, in de nabijheid van water.

De laat-middeleeuwse vondsten zijn gedaan in het noordoosten van het plangebied, niet ver bij de oude kern van Gasselternijveen vandaan. Wellicht gaat het om afvalresten uit de eerste bewoningsfasen van het dorp.

In de Hunze, iets ten zuiden van het plangebied, zijn naast steentijdvondsten ook bronstijdvondsten gedaan. Omdat de vondsten afkomstig zijn van baggerwerkzaamheden, is de precieze locatie van de vondsten onduidelijk. Het zijn de enige bronstijdvondsten in de hele omgeving van het plangebied, en de mogelijkheid van een depotvondst mag niet worden uitgesloten.

Het plangebied ligt, met uitzondering van de zandkop in het zuidoosten, in een beekdal. Beekdallandschappen hebben hun eigen bijzondere kenmerken. Op de randen van beekdalen is een hoge trefkans voor het aantreffen van steentijdbewoning, in de beekdalen zouden bijvoorbeeld bruggen, voordes en eendenkooien kunnen worden aangetroffen. De grootste kans op het aantreffen van oude bruggen of voordes is in het noorden van het plangebied, nabij de oude kern van Gasselternijveen. Uit de periodes voor de stichting van Gasselternijveen is het onwaarschijnlijk dat er bruggen/voordes worden aangetroffen, omdat het plangebied grenst aan de moerassige, onbegaanbare veengebieden.

Paleolithicum en Mesolithicum

Voor het Paleolithicum en Mesolithicum is er een middelhoge tot hoge kans op het aantreffen van archeologische waarden. In het gehele gebied zijn dekzandkoppen aanwezig, waar eventuele bewoningsresten aan te treffen zijn. Op het AMK-terrein aan de zuidoostkant van het plangebied is de verwachting voor deze periode hoog. Op de dekzandrug in het zuiden van het plangebied is de bodem verstoord geleken en is de archeologische verwachting laag.

Neolithicum en Bronstijd

Voor het Neolithicum en de Bronstijd is er een lage tot middelhoge verwachting voor het aantreffen van archeologische resten in de lagere, met veen opgevulde delen van het plangebied, en ook voor de Hunze zelf en de oude meanders van de Hunze. De verwachting geldt voor depotvondsten en andere vondsten en/of structuren.

IJzertijd en Vroege Middeleeuwen

Voor de IJzertijd en vroege Middeleeuwen geldt voor de hoger gelegen delen van het oostelijk deel van het plangebied een lage tot middelhoge trefkans. Mogelijk kunnen hier vroege nederzettingen- en ontginningssporen aangetroffen worden. Ook kunnen min of meer losse toevalsvondsten of afvaldumps (bijvoorbeeld van metaal of aardewerk) aangetroffen worden.

Late Middeleeuwen en Nieuwe Tijd

Voor de late Middeleeuwen en Nieuwe tijd geldt een middelhoge tot hoge trefkans voor het aantreffen van nederzettingssporen in het hoger gelegen, oostelijk deel van het plangebied. Voor het beekdal geldt een middelhoge trefkans op het aantreffen van resten van bijvoorbeeld constructies of activiteitenzones.

5 Evaluatie

5.1 Conclusies

In opdracht van Stichting het Drentse Landschap heeft Grontmij Nederland B.V. een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd voor de locatie Oude Weer te Gasselternijveen.

Het Drentse Landschap is voornemens in het plangebied hermeandering te realiseren, laagtes en slenken aan te leggen en reliëf in het gebied te herstellen. In het kader van de aanvraag voor wijziging van het bestemmingsplan is een archeologisch onderzoek uitgevoerd waarbij de bekende en verwachte waarden in kaart zijn gebracht en een archeologische verwachting is opgesteld. De bestemmingsplanwijziging van landbouwgebied naar natuurgebied zal gelden voor het hele plangebied, maar de geplande ingrepen zullen in een gedeelte van het plangebied plaatsvinden.

Uit het bureauonderzoek is gebleken dat het plangebied in een beekdal ligt. Op de flanken van en dekzandkoppen in beekdalen heeft oude- en midden-steentijdbewoning kunnen plaatsvinden. In de beekdalen zelf kunnen sporen van infrastructurele werken als bruggen, en voorwerpen als visfuike en eendenkooien aangetroffen worden.

Verder kan in oude, opgevulde meanders van de Hunze archeologisch organisch materiaal aangetroffen worden. De kans hierop is het grootst in het noorden van het plangebied. Op dekzandopduikingen in het landschap kunnen bewoningssporen uit de Steentijd, bijvoorbeeld in de vorm van vuursteen of houtskoolresten worden aangetroffen. De kans hierop is het grootst in het zuidelijk deel van het plangebied.

In het gehele plangebied kunnen archeologische resten verwacht worden die dateren vanaf het laat-Paleolithicum tot en met de Nieuwe tijd.

Op basis van historisch kaartmateriaal kan worden geconcludeerd dat het niet aannemelijk is dat het plangebied in recente periodes bewoond is geweest. Wel kan de bodem verstoord zijn door landbouwwerkzaamheden zoals het graven van sloten en diepploegen.

5.2 Advies

Op basis van de resultaten van het bureauonderzoek wordt voor het plangebied archeologisch vervolgonderzoek aanbevolen waar bodemingrepen zullen plaatsvinden en op bekende vindplaatsen waarvan de omvang en conserveringstoestand onbekend is. Dit vervolgonderzoek dient er in eerste instantie op gericht te zijn de kwaliteit van de bodemopbouw te onderzoeken en de in het bureauonderzoek opgestelde archeologische verwachting te toetsen. Hierna kan een vervolgonderzoek zich richten op het opsporen van archeologische vindplaatsen.

1. Archeologische vindplaatsen

Ter plaatse van het AMK-terrein in het plangebied wordt een waarderend vervolgonderzoek aanbevolen teneinde vast te stellen wat de aard, de begrenzing (ruimtelijke spreiding en diepteligging), de datering en de kwaliteit van deze vindplaatsen is. Op basis van de resultaten uit dit waarderend onderzoek kan met behulp van de waarderingscriteria uit de KNA (protocol inventariserend veldonderzoek, specificatie VS06: waarden) een waardestelling opgesteld worden. Het waarderend onderzoek kan uitgevoerd worden door middel van booronderzoek waarbij door middel van grondboringen met een megaboer met een diameter van 15 cm relevant bodemmateriaal wordt opgeboord dat macroscopisch in het veld geïnspecteerd wordt op de aanwezigheid van archeologische indicatoren. Om de begrenzing van de vindplaats nader vast te stellen dienen in ieder geval twee haaks kruisende raaien met boringen om de 10 m uitgevoerd te worden. Indien nodig kunnen in de vier kwadranten extra boringen uitgevoerd worden om

meer duidelijkheid te verkrijgen over de aard en datering van de vindplaats. Er dient een zone van 15 m om de begrenzing van de vindplaats zoals weergegeven op de AMK te worden meegenomen om ook eventuele dumpzones en activiteitenzones op de lager gelegen flanken te kunnen opsporen.

Op basis van de resultaten van dit waarderend onderzoek kan een advies worden opgesteld voor eventueel behoud en bescherming van de vindplaats of indien dit niet mogelijk is voor aanvullend vervolgonderzoek (opgraving).

2. Beekdalonderzoek

Uitgangspunt voor dit onderdeel zijn de "Richtlijnen voor archeologisch beekdalonderzoek in de provincie Drenthe, versie 1.0, 1 juni 2006)" Op basis van nauwkeurige bestudering van oud kaartmateriaal en met gebruikmaking van (oude) hoogtelijnenkaarten, geomorfologische kaarten en het AHN (5x5 m) dient gericht onderzoek plaats te vinden ter plaatse van oude meanders van de Hunze. Ten einde deze oude (afgedekte) meanders in het veld op te sporen en te karteren dienen op daartoe geschikte locaties dwarsraaien met boringen om de 10 m uitgevoerd te worden. Op deze wijze ontstaan bodemprofielen, die de locatie en diepteligging van dergelijke oude meanders van de Hunze weergeven. In het plangebied zijn 4 lange oost-west georiënteerde raaien en 1 noord-zuid gerichte raai gepland.

Het booronderzoek in het beekdal dient gericht te zijn op de aanwezigheid van een beekprofiel en aanwezige beekdalafzettingen. Indien in de boringen inderdaad een intact beekdalprofiel wordt aangetroffen, wordt een archeologische begeleiding van de graafwerkzaamheden in het betreffende gebied geadviseerd, omdat archeologische waarden die betrekking hebben op het beekdal, zoals bijvoorbeeld bruggen, voordes, lenten en eendenkooien, slecht in boringen worden aangetroffen.

3. Uitgraven Hunze

Voor het uitgraven van de Hunze geldt eenzelfde verwachtingsmodel als voor het beekdalonderzoek. Er wordt een archeologische begeleiding geadviseerd voor de baggerwerkzaamheden en bij het uitgraven van de meanders. Dit is conform de eerder genoemde richtlijnen voor het beekdalonderzoek. Bij het uitgraven van de Hunze en/of oude meanders van de Hunze, is er een kans op het aantreffen van steentijdvondsten, met name ook geconserveerd botmateriaal. Ook is er een (kleinere) kans op het aantreffen van depotvondsten. Daarnaast zal gelet moeten worden op de aanwezigheid van organische archeologische resten in de moerige bovengrond. Eveneens zal bagger geïnspecteerd moeten worden op archeologische resten. De inzet van een metaaldetector wordt sterk aanbevolen.

4. Paleo-ecologisch onderzoek

Indien tijdens het booronderzoek of de archeologische begeleiding met veen gevulde laagtes zijn aangetroffen die door de geplande werkzaamheden ontgraven worden, wordt geadviseerd ten behoeve van de landschaps- en vegetatiereconstructie van het Hunzedal paleobotanische monsters te nemen. Palynologische analyse van dergelijke monsters kan belangrijke informatie leveren voor de reconstructie van het landschap en de vegetatie, alsmede de invloed van de mens op de landschapontwikkelingen vanaf de prehistorie tot in recente tijden. Dergelijk onderzoek is essentieel voor het onderzoek naar bestaanswijzen van mensen in het verleden en is een belangrijk onderdeel van archeologisch onderzoek.

Voorafgaand aan het veldonderzoek dient de werkwijze te worden opgenomen in een Plan van Aanpak, dat ter kennisgeving moet worden verstuurd aan het bevoegd gezag.

Er wordt geadviseerd met betrekking tot de resultaten van het onderzoek en deze aanbeveling contact op te nemen met de bevoegde overheid, de gemeente Aa en Hunze. Deze wordt vertegenwoordigd door de provinciaal archeoloog van Drenthe, dhr. dr. W.A.B. van der Sanden, Drents Plateau, Stationsstraat 11, Assen (tel. 0592-305932, mobiel 06-22662601, e-mail w.sanden@drentsplateau.nl).

Bijlage 1

Locatie plangebied

Projectnummer DR 265499	Datum 24-08-10	Bijlage 1	Formaat A4	GAR-nummer 718	CIS-code 32037	Getekend HB	Controle LS	Accoord JJH	Schaal 1:25.000
----------------------------	-------------------	--------------	---------------	-------------------	-------------------	----------------	----------------	----------------	--------------------

Project

Archeologisch onderzoek locatie Oude Weer

Opdrachtgever

Het Drentse Landschap

Onderdeel

Archeologisch onderzoek

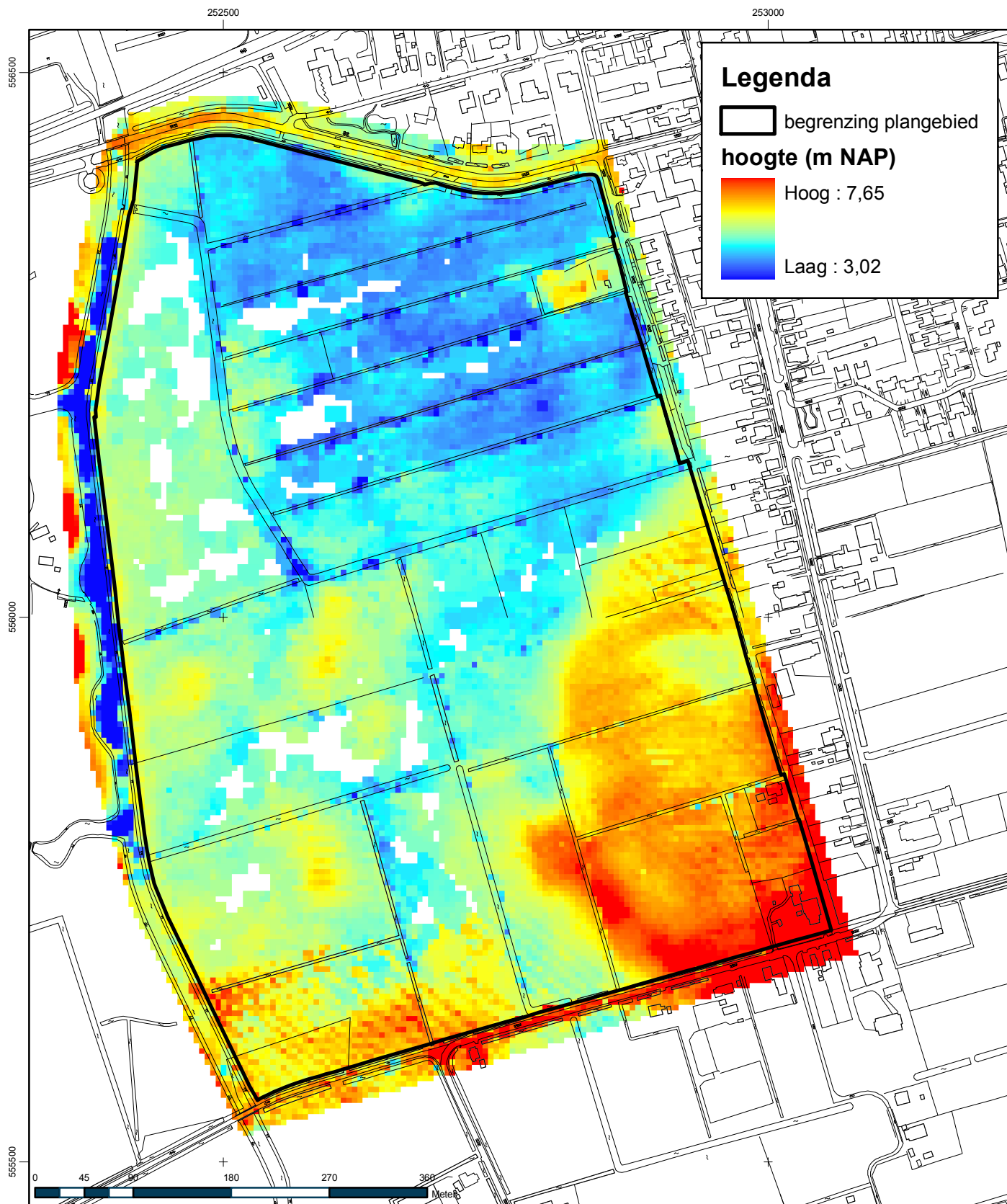
Noord Postbus 29, 9400 AA Assen, T +31 592 33 88 99, F +31 592 33 06 67

planning connecting
respecting
the future

Bijlage 2

Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN)

Projectnummer DR 265499	Datum 21-11-08	Bijlage 4	Formaat A4	GAR-nummer 718	CIS-ocode 32037	Getekend MO	Controle NL	Accoord JJH	Schaal 1:5.000
-----------------------------------	--------------------------	---------------------	----------------------	--------------------------	---------------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	--------------------------

Project

Archeologisch onderzoek Oude Weer

Opdrachtgever

Het Drentse Landschap

Onderdeel

Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN)

Noord Postbus 29, 9400 AA Assen, T +31 592 33 88 99, F +31 592 33 06 67

planning connecting
respecting
the future

Bijlage 3

Luchtfoto's plangebied

← Huidige situatie

Situatie 1957 →

Projectnummer DR 265499	Datum 23-01-09	Bijlage	Formaat A4	GAR-nummer 718	CIS-code 32037	Getekend HB	Controle NL	Accoord JJH	Schaal
----------------------------	-------------------	---------	---------------	-------------------	-------------------	----------------	----------------	----------------	--------

Project

Archeologisch onderzoek locatie Oude Weer

Opdrachtgever

Het Drentse Landschap

Onderdeel

Luchtfoto's plangebied

Noord Postbus 29, 9400 AA Assen, T +31 592 33 88 99, F +31 592 33 06 67

planning connecting
respecting
the future

bron: <http://maps.google.nl> ; www.beeldbank.nl

Bijlage 4

Historische Kaart 1795

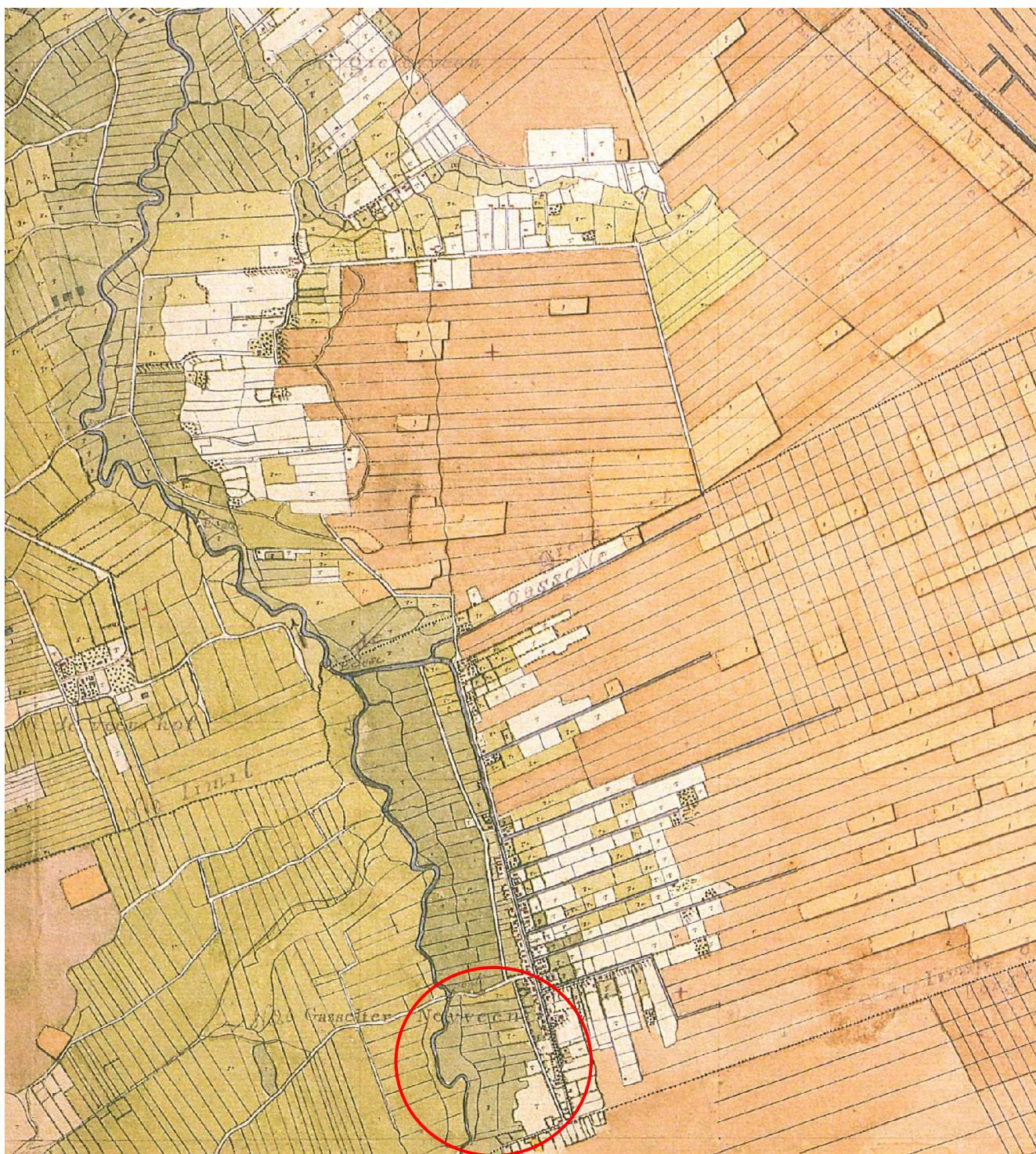

Project	Archeologisch onderzoek locatie Oude Weer
---------	---

Noord Postbus 29, 9400 AA Assen, T +31 592 33 88 99, F +31 592 33 06 67

Bijlage 5

Historische Kaart 1811-1813

Projectnummer DR 265499	Datum 12-11-08	Bijlage	Formaat A4	GAR-nummer 718	CIS-code 32037	Getekend HB	Controle NL	Accoord JJH	Schaal 1:33.500
----------------------------	-------------------	---------	---------------	-------------------	-------------------	----------------	----------------	----------------	--------------------

Project

Archeologisch onderzoek locatie Oude Weer

Opdrachtgever

Het Drentse Landschap

Onderdeel

Franse kaart 1811-1813

Noord Postbus 29, 9400 AA Assen, T +31 592 33 88 99, F +31 592 33 06 67

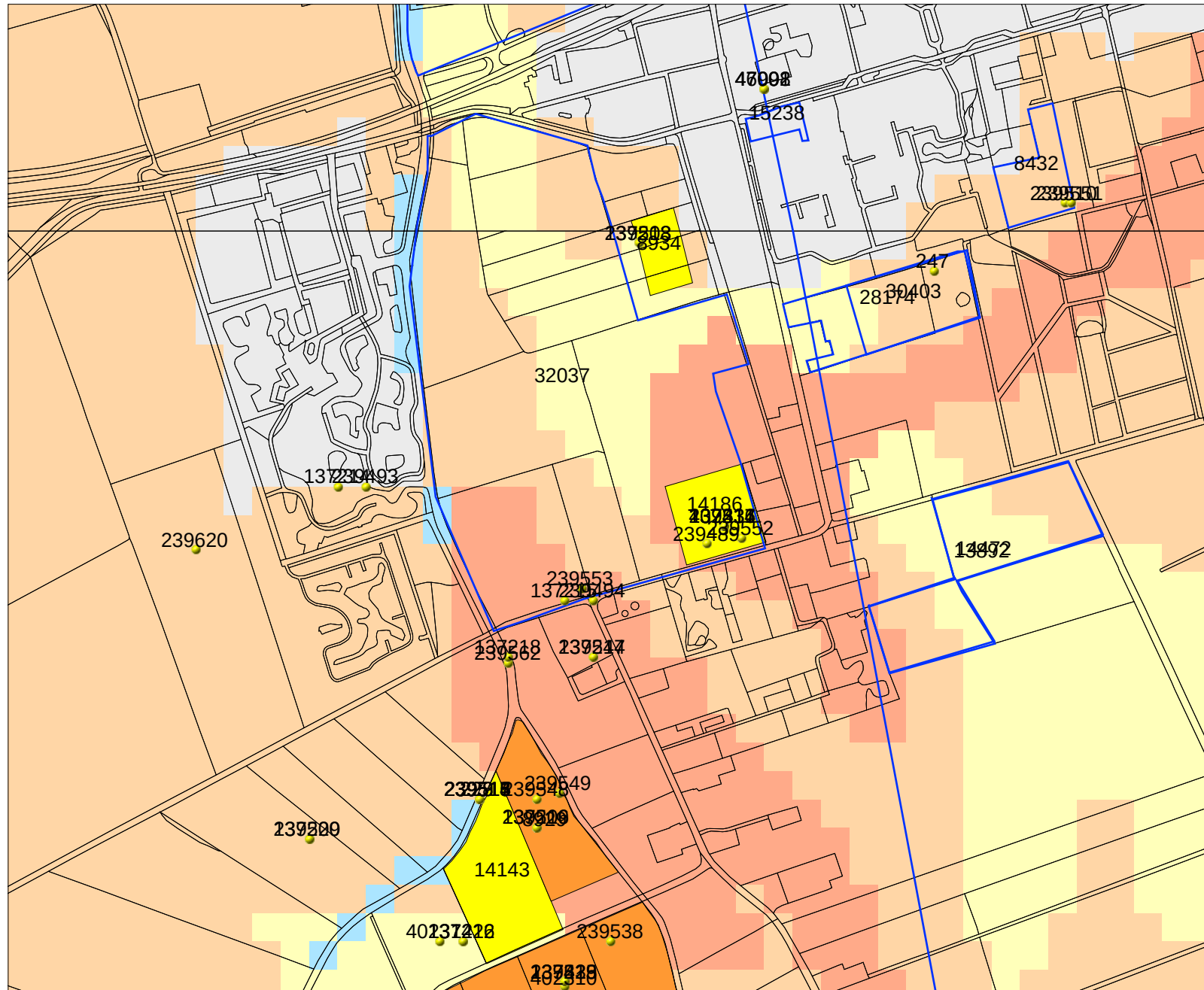
planning connecting
respecting
the future

Bijlage 6

Historische Kaart 1960

Bijlage 7

Archeologische basiskaart

Legenda

- WAARNEMINGEN
- VONDSMELDINGEN
- ONDERZOEKSMELDINGEN
- TOP10 ((c)TDN)

MONUMENTEN

- archeologische waarde
- hoge archeologische waarde
- zeer hoge archeologische waarde
- zeer hoge arch waarde, beschermd

IKAW

- zeer lage trefkans
- lage trefkans
- middelhoge trefkans
- hoge trefkans
- lage trefkans (water)
- middelhoge trefkans (water)
- hoge trefkans (water)
- water
- niet gekarteerd

Schaal 1:10000

Archis2

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

www.grontmij.nl

Wij ontwerpen en realiseren [plannen](#) voor de [toekomst](#), door mensen en partijen in regio's bij elkaar te brengen en met elkaar te [verbinden](#), met [respect](#) voor onze leefomgeving, onze klanten en elkaar.